

Çocuklara El Yazısı Öğretmek Neden Önemli?

Teknoloji günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası ve öğrencilerin öğrenmesini de destekleyebilen bir unsur. Ancak teknolojinin sınırları olmalı: İlkokuldaki el yazısı derslerinin yerine klavyeyle yazma derslerini getirmek, öğrencilerin okur yazarlık becerilerinin

gelişimine zarar verebilir. Peki, el yazısı ve harfleri öğrenmek neden bu kadar önemli?

Araştırmalar, **harfleri adlandırma** ile **akıcı harf yazımı** arasında bir korelasyon olduğunu ve aynı zamanda **harfleri akıcı bir şekilde adlandırma** ile **okuma gelişiminin başarısı** arasında bir ilişki olduğunu ortaya koyuyor. El ile beynin sinir devreleri arasında güçlü bir bağlantı bulunuyor. Öğrenciler harflerin temel özelliklerini daha iyi yazmayı öğrendikçe, aynı zamanda onları akıcı bir biçimde tanımayı da öğreniyorlar. Harfleri tanıma, daha iyi akıcı harf yazımına sebep oluyor ve bu da genel okuma becerisinin daha iyi gelişmesine sebep oluyor.

Maria Konnikova, Eğitmpedia'da yer verdiğimiz, **el yazısı ve öğrenme arasındaki ilişkiye dair** pek çok araştırmayı özetleyen "Elle Yazı Yazmak Tarihe Karşırsa Ne Olur?" isimli yazısında şöyle diyor: "Harfleri elle yazarak hafızamıza aldığımızda sadece onları daha iyi öğrenmekle kalmıyoruz, aynı zamanda genel olarak hafıza ve öğrenme becerilerimizi de geliştiriyoruz." Öğrenciler harfleri elle yazdıklarında, onları daha etkin bir biçimde öğrenirler. Elle yazma becerilerini geliştirmeden klavyeye geçmeleri, öğrencilerin harfleri tanıma yeteneklerini azaltabilir. Konnikova aynı zamanda klavyeyle yazan öğrencilere göre elle yazanların daha fazla fikir üretebildiklerini bulan bir çalışmadan alıntılar yapıyor: "El yazısı daha iyi olan öğrenciler, beynin okuma ve yazma ağlarında daha fazla aktivasyon gösterdiler."

El Yazısı Nasıl Öğretilir?

Kalem tutmayı öğretmek, okul öncesinde öğrencilere el yazısı öğretmenin gelişimsel olarak gerekli ilk adımıdır. El yazısı dersine çok fazla zaman ayırmak gerekmiyor. Öğrencilere verilen kısa dersler ve sık geri bildirimler, gün boyunca müfredatın bütün konularına dahil edilebilir.

El yazısı derslerinin dört ana unsuru bulunur: Kalem kavrama, harfleri biçimlendirme, okunabilirlik ve hız.

Kalem kavrama: Çocuğun kalemi nasıl tutacağı söz konusu olduğunda, doğru tutuş ve yanlış tutuş diye bir şey vardır. Kalemi doğru tutmak – işaret parmağı ve başparmağın, kalemi, orta parmağa bastırarak tutması – rahat ve etkin bir el yazısı ile sonuçlanırken, yanlış tutuş harfleri zayıf bir şekilde biçimlendirmeye ve yorgunluğa neden olur.

Kalemi zayıf tutan bir öğrenci, kalem tutamağı gibi yardımcı bir araç kullanabilir ya da yüzük ve serçe parmaklarını elin içine doğru kapatmak için bu parmaklar bir lastikle sarılabilir. Ama çok sıkı değil! Öğrencilere "sık ve çevir" taktiğini de öğretebilirsiniz. Öğrenci kalemi, yazan tarafı kendine bakacak şekilde yerleştirir, kalemi baş ve işaret parmakları arasına sıkıştırır ve kalem elindeyken diğer eliyle kalemi doğru yönüne çevirir.

Harfleri biçimlendirme: Biçimlendirme, bir öğrencinin harflere nasıl form verdiğiyle ilgilidir. Öğrenciler için düz çizgiler çizmek, yuvarlak çizgiler çizmekten daha kolaydır. Bu nedenle öğrencilere küçük harflerden önce büyük harfleri yazmayı öğretmek **gelişimsel olarak** daha uygundur.

El yazısı derslerini, harflerin seslerini öğrettiğiniz derslerle birleştirmek çok önemlidir. Öğrenciler harfleri yazmayı öğrenirken, harflerin çıkardığı sesleri de öğrenmeli ve bunun pratiğini yapmalı. El yazısı ve yazı çalışmaları, öğrencilerin sürekli **harf yazma pratiği yaparken bir taraftan da bu harfleri seslerle birleştirmelerini** gerektirir.

Harfleri biçimlendirmekte bocalayan öğrenciler için **açık ve net** ders anlatımı son derece önemlidir. Öğrencilere harfleri yazmaya yukarıdan (veya bazı küçük harfler için ortadan) başlamaları ve mümkün olduğunca kesintisiz çizgiler kullanmaları gerektiği öğretilmelidir. Bazı harfler, yazarken kalemlerini kaldırmalarını gerektirir. Bunu ne zaman yapmaları gerektiği öğrencilere öğretilmelidir. Çizgili kâğıt kullanmak kolaylaştırıcıdır çünkü öğrencilere çeşitli görsel yardımlar sağlar: Çizgilerin yönü için ipuçları, başlama noktaları vb. Öğrenciler aynı zamanda, kollarını düz tutarak işaret parmakları ile harfleri **"havaya yazmaktan"** da faydalanabilir.

Küçük öğrenciler için b, d ve p harfleri sıklıkla kafa karıştırıcıdır. Bu harflerin doğru formunu öğretmek, bu harflere ilişkin kafa karışıklığını azaltabilir. Bu harfler farklı yerlerden başlayarak yazılırlar: Örneğin d yazmaya ortadan başlanırken b yazmaya yukarıdan başlanır. Bu harfler için motor (yazım) kalıplarını içselleştirmek harfleri otomatik olarak tanımaya yardımcı olabilir.

Okunabilirlik: Okunabilirliği etkileyen en önemli faktör, kelimeler arasındaki boşluklardır. Öğrencileri, kelimeler arasında **"parmak boşluğu"** bırakmak için teşvik etmek yardımcı bir uygulamadır. Sağ elini kullanan öğrenciler bir kelimedenden sonra, diğerini yazmaya başlamadan önce satırın üstüne işaret parmaklarını koyabilirler. Bu yöntem solak öğrencilerde işe yaramaz. Onlar boşluk bırakma aracı olarak dar bir dil çubuğundan yararlanabilirler.

Hız: Eğer öğrenciler kalemi doğru tutuyor ve harfleri doğru yazıyorlarsa bu çoğunlukla hıza ilişkin güçlükleri çözer. Hız konusunda dikkate alınması gereken bir diğer faktör de kalemi bastırmaktır. Öğrenciler yazarken kalemi sayfaya çok fazla bastırmamalıdır, çünkü bunu yapmak yazarken yorgunluğa neden olabilir ve bu da, çoğunlukla yazılan harf sayısını azaltır. Fakat öğrenciler yazarken kalemi fazla hafif bastırırlarsa da bu zayıf kasların ya da kalemi uygun olmayan şekilde tutmanın belirtisi olabilir. Öğrencileri, kalemi ne kadar bastırabileceklerini ayarlayabilmeleri için, çeşitli materyallerle (keçeli kalemler, kısa kalemler, pastel boyalar, silinebilir tahta kalemleri) yazmaları konusunda teşvik edin.

Okul günleri öncelikli derslerle doludur ve el yazısının ikinci plana atılmasına izin vermek çok kolaydır. Fakat günde sadece birkaç dakika ile öğrencilerin harfleri biçimlendirme becerileri geliştirilebilir ve bu da genel okuryazarlık gelişimlerine olumlu katkıda bulunur.